దొరైకన్ను

తుఫాను. పదిరోజులుగా వర్షం ముమ్మరంగా కురుస్తోంది. శనివారంనాటికి ఏమయినా తిరుపతి వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. విష్ణుమూర్తి. భార్య కమలకీ, పిల్లలకీ తిరపతి వెళ్ళాలని ఉందిగాని–వర్షం ఉధృతం చూస్తే భయమేసింది. పిల్లలతో కారులో భద్రంగా చేరగలమా అని ఆవిడ భయం. కారు కొనడానికి కొత్తగాని పదేళ్ళు పాతది. ముప్పయి ఏళ్ళదాన్ని పెళ్ళి కూతురులాగ అలంకరించినట్టు చూడడానికి గుంభనంగా ఉంది కాని కమలమ్మకి భయమే. దానికి తోడు విష్ణుమూర్తి పేకాట స్నేహితుడు త్రివిక్రమరావు, అతని భార్య పార్వతి, ఆరేళ్ళ కొడుకు అంజిబాబు–వీళ్ళుకాక ఆదినారాయణ డ్రైవరు. ఇదీ బృందం. త్రివిక్రమరావు నుదుటిమీదే భారతీయ మతసామరస్యం కనిపిస్తుంది. శివకేశవులు భేదం లేకుండా అందరినీ నుదుటిన ఎక్కించుకున్న పుణ్యాత్ముడు త్రివిక్రమరావు. ఆదినారాయణ నోరు విప్పితే భారతీయ కర్మజీవనం గుప్పుమంటుంది. వీలయినంతవరకూ కల్లు తాగకుండా శరీరాన్ని ఉంచకపోవడం వాడి జీవిత లక్ష్యాల్లో ఒకటి. కాని వాడు మహాభక్తుడు. ఏడు కొండలవాడి పేరు చెప్తే భక్తితో కళ్ళలో నీళ్ళు వచ్చేస్తాయి.

"భగవంతుడంటే మురారేనండి. నాను పుట్టినకాడనుంచీ ఆరిమీదే నాయిస్వాసం" యిదే వాడి ధార్మిక జీవనానికి పట్టుకొమ్మ. కమ్లమ్మకి భగవంతుడి మీదకంటె భర్తమీద, మతం మీదకంటె కన్నపిల్లల మీద మమకారం ఎక్కువ. వాళ్ళకి జరిగే, జరగాల్సిన మేలు దృష్ట్యా ఆవిడకి అవసరార్థం వెంకటేశ్వరుడు, కరుమారియమ్మ–యిలా ఎవరయినా ఫరవాలేదు. కాని ఉద్దేశం మంచిది కనక జరిగే ఉపకారం ఆయా దేవుళ్ళని బట్టి జరుగుతుందని నమ్మిక.

పోతే పార్వతమ్మకీ, విష్ణుమూర్తికి కొన్ని పోలికలున్నాయి. ఇద్దరూ స్వతహాగా చేసే కృషి మీద నమ్మకం ఉన్నవారు. ఆ అవసరం ఉన్నవారు. దేవుడిని నమ్ముకునే తీరుబాటు–ఆ విశ్వాసంతోనే నిద్రపోయే అదృష్టం లేనివాళ్ళు. కాగా పార్వతమ్మ విగ్రహం మీద పువ్వులతో వ్యాపారానికో, ప్రసాదాన్ని టోకుగా తయారు చేయించే కాంట్రాక్టు మీదకో, దేవుడి ఫోటోలను ప్రింటు చేయించే బిజినెస్ మీదకో దృష్టి పోతుంది. ఏకాగ్రత కుదిరే ఏ విషయంలోనయినా దైవత్వం ఉన్నదనీ, అలాంటి ఏకాగ్రతకి పరాకాష్ఠ దైవం అని అతని అభిప్రాయం. అలాకాక దొంగపూజారి పిచ్చి కేకలకి, చెమటతో తడిసిన భక్తుల నిమీలిత నేత్రాలకి మురిసిపోయిదేవుడు – ఆ చీకటి గుయ్యారంలో విడిది చేసి ఉండడని అతని పూర్తి నమ్మకం.

పెళ్ళయినప్పటి నుంచీ అతని విశ్వాసాన్ని సడలించాలని కమ్మలమ్మ శతవిధాలా ప్రయత్నం చేసి వీగిపోయింది. విష్ణుమూర్తికి దేవుడిమీద భక్తిలేదుకాని, కమలమ్మ మీద ప్రేమ ఉంది. అందువల్ల ఎవరి విశ్వాసాలను వాళ్ళు గౌరవించడానికి ఒక ఒప్పందానికి వచ్చారు.

మరి యిప్పుడు విష్ణుమూర్తి తిరపతి ఎందుకు బయలుదేరాడు? తిరపతిలో మోపెడ్స్ కంపెనీకి సంబంధించిన ఏవో పరికరాల వ్యాపారం గురించి చర్చలు జరపడానికి బయలుదేరాడు. ఇది ఇటీవల అతను తరుచు చేసే ప్రయాణం. తిరపతి అనగానే విష్ణుమూర్తికి – బోడిగుళ్ళు, గంధం వాసనా, మిషన్ పార్టులూ, ఇనుప సామాన్లు, వ్యాపారం లావాదేవీలు గుర్తుకొస్తాయి – కాని కమలమ్మకి శ్రీనివాసుడు, అలివేలు మంగ, బంగారు కోనేరు యిలాంటివి జ్ఞాపకం వస్తాయి. త్రివిక్రమరావు పేకాటలో ఎప్పుడు రెండువేలకి ఎక్కువ ఆటకొట్టినా కొండకొచ్చి గుండు చేయించుకోవడం ఆనవాయితిగా పెట్టుకున్నాడు. ఆ శ్రీనివాసుడు పేకాటలో ఎదుటివాళ్ళని ఓడించి తద్వారా తన ఆదాయం పెంచడమే అతని జీవితాశయం, కోరిక. త్రివిక్రమరావుకి మరో ఉద్యోగం, వ్యాపారం లేదు. ప్రతిరోజూ మల్లెపూలాంటి తెల్లధోతీ, లాల్చీ వేసుకొని కిళ్ళీ బనాయించి, వేదాంత పరిజ్ఞానంతో పండి ముదిరిన మేధావిలాగ నిశ్చలమయిన మనస్సుతో నిలకడయిన బుద్ధిసూక్ష్మతతో, రెండు పదిరూపాయల నోట్ల మడతలతో క్లబ్బుకి చేరుతాడు. అక్కడి ఆదాయమే అతనికీ, కుటుంబానికీ శ్రీరామరక్ష.

ఈవిధంగా దేవుడిమీద, జీవితం మీద, జీవనసరళి విభిన్నమయిన అభిప్రాయాలు గల వ్యక్తులు – ఒక కారులో చేరి తిరుపతి బయలుదేరిన సందర్భంలో కుండపోతగా వర్షం, తుఫాను రావడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

అప్పటికి పదిరోజులుగా ఊరూ ఏరూ ఏకమయి పోతున్నాయి. నగరంలో తాకిడి తప్ప జరిగే నష్టం అంతగా తెలీకపోయినా–ఊరు దాటేసరికి కారు కాగితపు పడవలాగ నీటి చెలమల్లో ఊగిసలాడింది.

కాని నడుస్తున్నంత మేరా వెలిసిపోయిన రంగు చిత్రంలాగ–యిళ్ళు, మేడలు–

నీటిలో తడిసి ముద్దయిపోతూ నిశ్చలంగా తపస్సు చేస్తున్న ఋషుల్లాగ నిలబడిన ఆవులు— "గురువుగారూ! కొండమీదయినా నాలుగు గంటలు ఆట వెయ్యాలి" అంటున్నాడు త్రివిక్రమరావు.

"ఇక్కడా యీ పాడు ఆట వదిలిపెట్టరా?" అని కసురుకుంది పార్వతమ్మ. విష్ణుమూర్తి నవ్వాడు. "ఆయన్ని తిట్టకండి. ఆయనకి ఆట వృత్తి—నాలాంటి వాళ్ళకి వినోదం. కొండమీద భగవంతుడి సమక్షంలో తన ప్రతిభకు మెరుగులు దిద్దుకోవాలని తాపత్రయం" అని త్రివిక్రమరావు వేపు తిరిగి—

"మైడియర్‌సర్? నేను తిరపతి వచ్చేది దేవుడికోసం కాదు—డబ్బుకోసం"

"మొక్కుకుంటే అది దేవుడే యిస్తాడు"

'పాపం, ఆయనకి మీలాంటి వాళ్ళకి యివ్వడానికి చాలడంలేదు — ఎంతకని సంపాదిస్తాడు—నా తంటాలు నేను పడతాను" అన్నాడు విష్ణుమూర్తి.

"నోరు ముయ్యండి. కొండమీదకి రాకపోయినా దేవుడిని అంతలేసి మాటలనకండి" అంది కమలమ్మ.

పార్వతమ్మ మాత్రం ఫక్కున నవ్వింది.

కారు పచ్చని పొలాల మధ్య నుంచి వెళ్తోంది. అంతా నిర్మానుష్యం. ఉన్నట్టుండి విష్ణుమూర్తికి కారు నడపాలని సరదా పుట్టింది. కారు పార్టుల వ్యాపారం, స్కూటర్ పార్టుల వ్యాపారం చేస్తాడే కాని విష్ణుమూర్తికి కారు నడపడం రాదు. ఆ విషయం ఆదినారాయణకి తెలుసు. కారు మద్రాసు దాటినప్పటి నుంచి స్టీరింగు ఇవ్వమని ఒకటే పోరుతున్నాడు. వర్షం ఎక్కువగా ఉందనో, రోడ్డు బాగులేదనో, మనుషులున్నారనో తప్పించుకొస్తున్నాడు ఆదినారాయణ. ఇప్పుడు మళ్ళీ అడిగాడు విష్ణుమూర్తి. కారు అతనిది. కారణాలు అంతగా కనిపించలేదు. "నోరుమూసుకుని పక్కకి జరుగు" అని కసరినా డ్రైవరు చెయ్యగలిగింది లేదు. మర్యాదగా కారాపాడు. త్రివిక్రమరావు నవ్వుతున్నాడే కాని కమలమ్మకి యిబ్బందిగానే ఉంది. "గడ్డురోజున బయలుదేరాం. మళ్ళీ మీ చెయ్యి ఎందుకు? వాడినే నడపనివ్వండి," అని చెప్పినా విష్ణుమూర్తి వినిపించుకోలేదు.

స్టీరింగు ముందు కూర్చొని బండిని స్టార్టు చేసి గేరులోకి మార్చాడు — అంతే. రాప్పున ఏక్సిల్ విరిగిపోయింది. ఆదినారాయణ గతుక్కుమన్నాడు. కారు యింక అడుగుకూడా కదలదు. కొత్త పార్టు కొనాలి. ఆ సమీపంలో దొరకవు. మెకానిక్‌ని తీసుకొచ్చి పని చేయించాలి.

"కొంపముంచారు సార్" అన్నాడు ఆదినారాయణ.

కమలమ్మ ఒకటే గోల — "ఏ నోటితో అన్నానో వద్దని — చెయ్యి పెట్టారు. ప్రయాణం ఆగిపోయింది" అని. అంతా కారు దిగారు. కష్టం వస్తే త్రివిక్రమరావు మనిషికాదు. ఉద్యమం. అంతవరకూ అతనిలో నజ్జుతనం ఎక్కడికి పోతుందో — మరేం ఫరవాలేదు

సిస్టర్. నేనున్నాగా!—ముక్కు కలవనప్పుడే దమ్ము కావాలి — ఒరేయ్ ఆదినారాయణా! లారీలో తిరుత్తణి వెళ్దాం. సామాన్ని, మెకానిక్‌నీ తీసుకొస్తాం— అంతా మహా అయితే మూడు గంటల పని" అన్నాడు.

జరిగే పని ఎంత క్లిష్టమయినా, జరగడాన్ని అంత సులువుగా ఊహించడం, జరుపుతానని ఒక మనిషి చెప్పడంతో—అందరికీ ప్రాణం లేచివచ్చింది. మళ్ళీ చిన్న తుంపర ప్రారంభమయింది. మరో గంటలో చీకటి పడుతుంది. అప్పటికే మసాబుగా ఉంది.

అయిదు నిముషాల్లో లారీ ఆపి ఎక్కేశారు త్రివిక్రమరావు, ఆదినారాయణ. ఆడవాళ్ళకి, పిల్లలకి, కారుకి కాపలాగా విష్ణుమూర్తి నిలబడ్డాడు. కారు దిగి చెట్టుకింద నిలబడి—సిగార్ వెలిగించాడు. కారు నడుస్తున్నప్పుడు తెలియని స్తబ్దత, అక్కడా అక్కడా కప్పల బెకబెక, చీకటి పడకుండానే—చీకటి పెట్టే భయం ముందుగా ముసురుకున్నట్లు అనిపించింది.

"ఏమండీ! నగలతో, పిల్లలతో ఒంటరిగా ఉన్నాం — ఎవడయినా పాడుస్తే" అంది భయంగా కమలమ్మ.

పార్వతమ్మ మాత్రం దొంగలకి భయపడలేదుగాని, చీకటికి భయపడింది.రాబోయే అపాయానికి భయపడడం కమలమ్మ స్వభావం. అపాయం తెలుసుకోలేని ఆ వ్యవస్థకి భయ పడటం పార్వతమ్మ స్వభావం. కమలమ్మది పిరికితనం, పార్వతమ్మది ముందు జాగ్రత్త.

విష్ణుమూర్తికి ఈ రెండూ పట్టవు. కష్టం మీద పడేదాకా పడుతుందని నమ్మడు. పడ్డాక—సాధించలేకపోయేవరకు సాధించలేనని నమ్మడు. అతను బతికేది ఇమ్మీడియట్ వర్తమానంలో. అందుకే నదురూ, బెదురూ లేకుండా భార్య మాటలకి చిరునవ్వు నవ్వి మైలురాయి మీద కూర్చొని సిగార్ పొగ వదులుతున్నాడు.

ఇదిగో—సరిగ్గా ఈ సమయంలో కనిపించాడు దొరైకన్ను. పంచె మీదకి ఎగగట్టి—పొలాల మధ్య నుంచి హఠాత్తుగా ఓ మనిషి బయటికొచ్చాడు. మొదట ఓ సైకిలుని ఒడ్డెక్కించి నీళ్ళలోంచి తను రోడ్డు మీదకు వచ్చాడు. హఠాత్తుగా చూస్తే—ఉన్నట్టుండి ఆ సంధ్యవేళలో కిందటివరకు కనిపించని మనిషి—ఎదురుగ్గా వచ్చేసరికి అంతా గతుక్కుమన్నారు.

కాని భయపడవలసినంత గంభీరమయిన విగ్రహం కాదు అతనిది.

పొగాకు తరుచు నమలడం వల్ల — ముందు రెండు పళ్ళు పొరల్లాగ తయారయి—ఏటవాలుగా తెగిపోతున్నాయి. జుత్తు సగం పండింది. సన్నగా బలహీనంగా—45 ఏళ్ళుంటాయి. వాళ్ళ ఆశ్చర్యం నుంచి తేరుకునేలోగా కారు దాటి వెళ్ళిపోయాడు సైకిలుమీద. కనుమరుగుకాగానే—ఆలోచనల్లోంచి బయటికి తోసేశాడు విష్ణుమూర్తి. కాని మరో రెండు నిముషాల్లో సైకిలు నడిపించుకొంటూ వెనక్కి వచ్చాడు దొరైకన్ను.

"కారు చెడిందా అయ్యా" అన్నాడు నవ్వుతూ — విష్ణుమూర్తికి వాళ్ళ మండుకొచ్చింది.

"చెడితే నీకేం?" అన్నాడు విష్ణుమూర్తి కఠినంగా.

ద్వారెకన్ను బాధపడినట్టు కనిపించలేదు. పళ్ళు కనపడేలాగా నవ్వి "నాకేం లేదుకాని, దగ్గర్లో కల్లంగడి ఉంది. ఆ మర్రిచెట్టు దాటితే ఆంధ్ర. అక్కడ తాగి తూలుతూ పేలుతూ యిటు వస్తూంటారు. ఆడవాళ్ళు, పిల్లలూ ఉన్నట్టున్నారు. జాగ్రత్త సార్" అన్నాడు.

ఆ మాటలకి విష్ణుమూర్తి కాస్త వణికాడు. కమలమ్మ అయితే కారు దిగి వచ్చింది. వెంటనే పార్వతమ్మ దిగింది.

"ఏమండీ-ఎందుకయినా మంచిది. దగ్గర్లో ఎక్కడయినా కూర్చోవచ్చునేమో అడగండి. కారులో ఉండాలంటే భయంగా ఉంటుంది" అంది.

"నేనున్నాగా-మరేం భయంలేదు," అన్నాడు విష్ణుమూర్తి. ఆ మాటల్లో ధైర్యం కంటే పిరికితనం ఉంది. అలవాటయిన వాడికి రోజూ సముద్రంలోకి వెళ్ళడం దినచర్య. కాని కొత్తవాడికి ప్రత్యేకమయిన ప్రయత్నం.

"పోనీ, అతన్నయినా ఉండమనండి" అంది కమలమ్మ.

విష్ణుమూర్తి కంటె ఏవిధంగా చూసినా ద్వారెకన్ను సన్నగా, పీలగా ఉన్నాడు. అతనితో పోల్చి చూస్తే విష్ణుమూర్తి వస్తాదు కింద లెక్క. కాని తెలిసిన వాతావరణంలో బలం శరీరానిది కాదు. మనస్సుది. అక్కడ, అప్పటికి ద్వారెకన్నే బలవంతుడు. ఏమయినా మరో ఆడది (పార్వతమ్మ) ఎదురుగా ఉండగా బలహీనుడిని సాయం ఉండమని అడగడానికి మనస్కరించలేదు విష్ణుమూర్తికి.

పార్వతమ్మ చాలా తెలివైనది. "మనిషికి మనిషి సాయం. ఈ ప్రాంతం మనిషే కదా! ఉండమనండి. కావాలంటే రూపాయో రెండో యిచ్చి పంపేద్దాం" అంది.

తన పిరికితనానికి మరో అందమయిన పేరు పెట్టినందుకు విష్ణుమూర్తి ఆనందపడి ద్వారెకన్ను వైపు చూశాడు. ద్వారెకన్ను అన్నిటినీ అర్థం చేసుకున్న వేదాంతి లాగ నవ్వాడు.

"ఇప్పట్లో మీరు వెళ్ళమన్నా వెళ్ళను సార్. తిరపతి వెళ్ళే యాత్రికులకి సహాయం చేస్తే నాకు పుణ్యం వస్తుంది. మీ మనుషులు వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉంటాను" అంటూ సైకిలుని చెట్టుకి ఆన్చి మైలురాయి మీద కూర్చున్నాడు.

విష్ణుమూర్తి కాస్త చికాకుపడ్డాడు, తన ప్రయత్నం లేకుండానే వాడు ఆగినందుకు.

"నీ పుణ్యం, పాపం అక్కరలేదు రెండు రూపాయలు యిస్తాలే" అన్నాడు ఆడవాళ్ళు – ముఖ్యంగా పార్వతమ్మ వినేలాగ.

ద్వారెకన్ను తీరుబాటుగా జేబులోంచి బీడి తీసి వెలిగించాడు. చిరునవ్వు నవ్వి– "ఆ దూరాన కనిపించే వేపచెట్టు చూశారాసార్–దానికి యిటువేపు ఉన్న 15 ఎకరాల మాగాణి నాది సార్. నా స్థిరాస్థి చరాస్థీ అంతా కలిపి 50 వేలుంటుంది" అన్నాడు.

విష్ణుమూర్తి నిర్ఘాంతపోయాడు.

"నన్ను రెండుసార్లు పాము కరిచింది సార్ నా చిన్నప్పుడు మా అయ్యతో కౌతారం పొలం గట్టున నడుస్తున్నప్పుడు – మూడు రోజుల తర్వాత తెలివొచ్చింది. అంతకు ముందు దబ్బపండులాగ తెల్లగా ఉండేవాడినంటారు. ఆ తర్వాత నల్లగా అయిపోయానట. అమ్మ చెప్పింది. రెండోసారి యిదిగో – యీపొలాల్లోనే అయిదేళ్ళనాడు కరిచింది. చీకట్లో– కరిచిందేదో తెలీకపోయినా కరిచిన చోటున వేలిని పట్టుకొని ఆలోచించకుండా కొడవలితో నరికాను. చూశారా సార్. కుడికాలికి బొటనవేలు లేదు" చూపించాడు. బ్రతకడానికి కావలసినంత డబ్బు, చావకుండా బతకడానికి కావలసినంత గుండె ధైర్యం – ఈ రెండు ఉన్నాయి నా దగ్గర" అన్నాడు.

పార్వతమ్మ ముఖంలో ఆశ్చర్యం, విష్ణుమూర్తి ముఖంలో దిగ్భ్రమ ద్యోతకమయింది. "పుణ్యం డబ్బుకెటె విలువయినది సార్. అది సంపాదించుకోడానికి మీరు తిరపతి వెళ్తున్నారు. నేను ఈ 20 ఏళ్ళలో రెండుసార్లే తిరుపతి వెళ్ళగలిగాను".

"ఏం?"

"నేను లేకపోతే మా పాపకి అన్నం పెట్టేవాళ్ళెవరూ లేరుసార్. దానికి 14 ఏళ్ళు. దేవకన్యలాగ ఉంటుంది. మా పాప అంత అందమయిన వాళ్ళు సృష్టిలో చాలా తక్కువ మంది ఉంటారు సార్. అలాగే మా పాప అంత దురదృష్టవంతులు ఉండరేమో కూడా" అతని కళ్ళలో నీళ్ళు కదిలాయి.

"బీడి కాలుస్తారా?" అన్నాడు ఆగి.

ఈపాటికి ఆడవాళ్ళు దిగారు కారు. అతని మాటలు వింటూ చెట్టుకిందకి చేరారు.

"నీ బిడ్డకేం బాబూ?" అంది కమలమ్మ.

"పోలియో అమ్మగారూ! కాళ్ళు బొత్తిగా పనిచెయ్యవు. మా ఆడది చచ్చిపోయి పదేళ్ళయింది. నాలుగేళ్ళ పాపగా ఉన్నప్పట్నుంచి అమ్మలయి నేనే పెంచాను. మరొకళ్ళు దానికేం చేసినా ఒప్పుకోదు. ఆడవాళ్ళు మీకా బాధలు తెలుసు. 14 ఏళ్ళ ఆడపిల్లకి – అన్నీ పనులూ – నేను ఎలా చేసి పెట్టను".

ఉన్నట్టుండి మాట మార్చాడు. "మీ వాళ్ళు తిరిగొచ్చాక కారుకింద పనిచెయ్యడానికి దీపం కావాలి. బాటరీలైటు ఉందా సార్" అన్నాడు.

"విష్ణుమూర్తి తుళ్ళిపడ్డాడు. ఆ ఆలోచనే అంతవరకు తట్టలేదు. అప్పటికే పడమటి ఆకాశం మూసుకుపోయింది. మెకానిక్ వచ్చినా, స్పేర్ పార్ట్స్ వచ్చినా – దీపం లేనిదే గంటన్నరసేపు పట్టేపని తెల్లవార్లూ చేసినా జరగదు.

"ఇబ్బందేనే! ముందుగా గుర్తొంచి ఉంటే ఓ బ్యాటరీ లైటు కొని తెమ్మనే వాడిని" అని నొచ్చుకున్నాడు విష్ణుమూర్తి.

"అదే సార్ జీవితం – ముందుగా తెలిసిఉంటే నేను పెళ్ళి చేసుకోక పోయేవాడిని,

అక్కడ నా పాకలో పాత బ్యాటరీ లైటుండాలి. బ్యాటరీలు మాత్రం లేవు. చూసి వస్తాను".

"మీ కెందుకు శ్రమ?" అని పార్వతమ్మ నోటిదాకా వచ్చింది కాని – ఆ శ్రమ నుంచి దొరైకన్నుని కాపాడితే రాత్రంతా తాము శ్రమపడాల్సి వస్తుందని ఆగిపోయింది.

దొరైకన్ను సైకిలుతో పొలాలమధ్య మాయమయ్యాడు. మరో అరగంటవరకు అతని జాడలేదు.

"కొంపతీసి అతనే తాగిరాడు కదా!" అని సందేహించింది కమలమ్మ.

"అసలు వస్తాడన్న నమ్మకం లేదు. బ్యాటరీలైటు తెస్తే రెండు గంటలసేపు యిక్కడ యిరుక్కోవాలంటాడు. తెలివైన వాడయితే అటునుంచి అటే తప్పించుకుపోతాడు" అన్నాడు విష్ణుమూర్తి.

కాని విష్ణుమూర్తి ఊహించిన తెలివితేటలు దొరైకన్నుకి లేవు. మరో పదిహేను నిముషాలకి వచ్చాడు.

"బ్యాటరీ లైటు దొరికింది సార్. మా అమ్మాయికి నా మీద కోపం వచ్చి చిన్నప్పుడు నేలకేసి కొట్టింది. వెనక లొత్తపడింది. బ్యాటరీలు లేవు. ఊళ్ళోకి వెళ్ళి కొనుక్కువచ్చేసరికి ఆలస్యమయింది.

అతన్ని చూసి ముగ్గురూ నిర్ఘాంతపోయారు. ఏదో తెలియని ప్రత్యేకత దొరైకన్నులో వారికి కనిపించింది. ఊహించని ఔదార్యం లభించడం అనుమానాస్పదమే అవుతుంది. ఒకొక్కక్కప్పుడు – మరి కాస్సేపటికి లారీలోంచి ఆదినారాయణ, త్రివిక్రమరావు దిగారు మెకానిక్‌తో. పెళ్ళిలో పురోహితుడు అతి మామూలుగా మంగళసూత్రం అడిగినట్టు "బ్యాటరీ లైటు ఏదీ సార్?" అని అడిగి మెకానిక్ వెంటనే పని ప్రారంభించాడు.

"వెరీ క్లెవర్ సార్. బ్యాటరీలైటు తీసుకురావడం మంచిపని చేశారు. సమయానికి ఏది ఉపయోగిస్తుందో చెప్పలేం" అన్నాడు త్రివిక్రమరావు.

విష్ణుమూర్తి మొదటిసారిగా కృతజ్ఞతతో దొరైకన్ను వేపు చూశాడు.

మెకానిక్ బాగా పనితెలిసిన మనిషిలాగ ఉన్నాడు. ఎవరితోనూ మాట్లాడలేదు. వస్తూనే ఆకలితో ఉన్న మనిషి విస్తరాకు మీద పడ్డట్టు కారు మీద పడిపోయాడు. వర్షం ఎక్కువయింది. బ్యాటరీలైటు కాక మరే దీపం ఉన్నా ఈ సమయంలో ఉపయోగించేది కాదు. విష్ణుమూర్తికి మొదటిసారిగా దొరైకన్ను మంచితనం మీద నమ్మకం కలిగింది.

చెట్టుకి ఆనించిన సైకిలు తీసుకొన్నాడు దొరైకన్ను.

"సెలవిప్పించండి సార్. నమస్కారం" అన్నాడు.

విష్ణుమూర్తి ఆతృతగా "మరి కాస్సేపు ఉండండి. పని మధ్యలో ఉంది. బ్యాటరీ లైటు –"

"మరేం ఫరవాలేదు. పని మెల్లగా కానివ్వండి. నాకు అది అవసరం లేదు. వస్తాను"

"మరి మీకెలా దాన్నివ్వడం?"

"మీ దగ్గర ఉండనివ్వండి. వర్షంగా ఉంది. ప్రయాణంలో ముందు మళ్ళీ అవసరం రావచ్చు. ఈ సారి మద్రాసు వచ్చినప్పుడు తీసుకుంటాను"

అన్నాడే కాని మద్రాసు అడ్రసు అడగలేదు.

విష్ణుమూర్తికి ఏం చెప్పాలో తెలియలేదు. జేబులోంచి పర్సు తీసి డబ్బు యివ్వబోయాడు.

"పోనీ ఇది తీసుకొని మరో కొత్త బ్యాటరీ ...."

చెయ్యి దూరంగా తోశాడు దొరైకన్ను.

"ఉపకారానికి ధర కట్టడానికి ఎంత తొందరసార్. నాసహాయం ఖరీదు కేవలం 20 రూపాయలేనా?"

సిగ్గుపడ్డాడు విష్ణుమూర్తి. దొరైకన్ను నవ్వి "డబ్బు వద్దు సార్. కాని రేపు దేవుడి దగ్గరకు వెళ్ళినప్పుడు నా గురించి, పాప గురించి – దేవుడి ముందు గుర్తు చేసుకోండి" అని ఆడవాళ్ళ వేపు తిరిగి "వస్తానమ్మా" అని నమస్కారం చేసి సైకిలెక్కేశాడు.

"ఎవరండీ ఈ రైతు" అంటున్నాడు త్రివిక్రమరావు. కాని విష్ణుమూర్తి అలాగే నిశ్చలంగా దొరైకన్ను వేపు చూస్తూ నిలబడి పోయాడు. రెండున్నర గంటల క్రితం అతని ఉనికిని గుర్తించడానికి కూడా నిరాకరించిన మనస్సు అతని వ్యక్తిత్వానికి ఆర్ద్రమయి పోయింది.

పార్వతమ్మ నవ్వుతూ అంది. "ఏమండీ. అంత సహాయం చేశాడే – రేపు దేవుడు దగ్గిరికి వెళ్ళి చెప్తారా? అతని గురించీ, పాప గురించీను" అంది.

తుళ్ళిపడ్డాడు విష్ణుమూర్తి. అవును. తను గుడికి వెళ్ళడం లేదని దొరైకన్నుకి చెప్పడం మరిచిపోయాడు! అయినా తప్పేముంది? దొరైకన్ను మాటవరసకి అని ఉంటాడు. ఆ పని భార్య చేసినా ఫరవాలేదు.

మెకానిక్ చాలా చురుకైనవాడు. మరి రెండు గంటల్లో కారు రెడీ అయింది. విష్ణుమూర్తి యింక స్టీరింగు ముందు కూర్చునే ప్రయత్నం చెయ్యలేదు. మూడు మైళ్ళ ముందు – వంతెన మీది నుంచి నీళ్ళు పారుతున్నాయని ఎవరో చెప్పారు. మద్రాసు తిరిగి వెళ్ళిపోవడం మంచిదన్నాడు త్రివిక్రమరావు. 'వచ్చిన కష్టాలు చాలు. మరోసారి వద్దాం' అన్నాడు. కాని విష్ణుమూర్తి ఒప్పుకోలేదు. తిరుత్తణి ఊర్లోంచి, రైలుపట్టాల పక్కనుంచి – మరో 8 మైళ్ళు చుట్టతోవ పట్టుకుని తిరుపతి దారిన పడ్డారు.

నాలుగు గంటల సేపు కారులో బాధలు పడ్డాక – తర్వాత ప్రయాణంలో వచ్చిన యిబ్బందులు అంత పెద్దవనిపించలేదు. మధ్యలో గతుకుల్లో పడి ముందు చక్రం అప్‌కాప్ పక్కపొలాల్లోకి జారిపోయింది. బ్యాటరీ లైటు వెలుగులో ఎంత వెదికినా దొరకలేదు. రెండు చోట్ల కారులో సీట్లదాకా వచ్చిన నీళ్ళలోంచి కారుని తోసుకుంటూ తెల్లవారుఝామున 3 గంటలకి తిరుపతి చేరారు.

మరుసటి ఉదయమే అలవాటుగా తన పనిలో నిమగ్నమయిపోయాడు విష్ణుమూర్తి.

అనుకున్న ప్రకారం దర్శనం చేసుకు వచ్చారు పార్వతమ్మ, త్రివిక్రమరావు దంపతులు. కొండమీదికి విష్ణుమూర్తి వస్తాడని కమలమ్మ ఎన్నడూ అనుకోలేదు. కాని కారు కొండమీదకి బయలుదేరుతుంటే 'ద్వారైకన్ను పేరిట అయిదు రూపాయలు హుండీలో వెయ్యి' అంటూ నోటు తీసి యిచ్చాడు. కమలమ్మ కాస్త ఆశ్చర్యపోయింది. దేవుడిని కూడా గుర్తుంచుకోని మనిషి ద్వారైకన్నుకి దేవుడి పట్లగల విశ్వాసాన్ని, నమ్మకాన్ని గుర్తుంచుకొన్నందుకు. ఈ శ్రద్ధ దేవుడిమీద కాకపోవచ్చు. కాని దేవుడి మీద నమ్మకం ఉన్న వ్యక్తిమీద కావచ్చు.

"పోనీ మీరు రాకూడదూ ఒక్కసారి" అంది పార్వతమ్మ నవ్వుతూ, రాదనితెలిసే.

"మీరు వెళ్ళండి. అంతకంటే ముఖ్యమైన పని ఉంది" అన్నాడు విష్ణుమూర్తి.

అనుకోకుండా ఒడుదుడుకులయిన యాత్ర తిరుపతిలో సజావుగా సాగినా తిరుగు ప్రయాణంలో మళ్ళీ ఈడిగిల పడింది. మర్నాటికి వర్షం తగ్గింది కానీ దారిలో ఏర్లు పొంగాయి. దాదాపు సీట్లు మునిగిపోయే నీటిలో పడవలాగ తోసుకుంటూ, చెయ్యి సాయంతో చేసిన కుర్రాళ్ళకి డబ్బు చెల్లిస్తూ మళ్ళీ తిరుత్తణి దాకా వచ్చారు. కారులో కప్పలు, ముళ్ళ కంచెలు చేరాయి. ఆదినారాయణ చెప్పులు తీటిలో కొట్టుకు పోయాయి. ఏమయినా సాయంత్రానికి మద్రాసు చేరుకోవచ్చుననుకున్నారు. కాని తిరుత్తణికి అటువైపు చెరువు వరదలుగా పొందింగి. దాదాపు 100 కార్లు, 80 లారీలు ఆగిపోయాయి. టూరిస్టు బస్సుల ప్రయాణీకులు – అదొక మజిలీలాగ బస్ టాపుల మీదే స్టౌలతో వంటలు ప్రారంభించారు. చెట్ల కింద గుంపులుగా మనుషులు చేరారు. నీరు రెండు లారీల ఎత్తున రోడ్డుకి అడ్డంగా ప్రవహిస్తోంది. అటు మరిన్ని లారీలు. కార్లు రోడ్డు దాటే ప్రసక్తి లేదు.

ప్రయాణంలో అడ్డంకులు ఎదుర్కొని విష్ణుమూర్తి అలసి పోయాడు. ప్రవాహం ఎప్పటికీ తగ్గుతుందో ఎప్పుడు ప్రయాణం సాధ్యపడుతుందో తెలీదు. ఆలోచించి చాలామంది పట్టిన మార్గమే పట్టారు. అక్కడి నుంచి రైలుకట్ట వెంబడే రెండు ఫర్లాంగులు నడిచి తిరుత్తణిలో రైలెక్కి రాత్రి ఎనిమిది గంటలకి మద్రాసు చేరుకున్నారు.

ఆ తరువాత ఎన్నో సార్లు విష్ణుమూర్తి తిరుపతి వెళ్ళాడు. వెళ్ళినప్పుడల్లా ద్వారైకన్ను, బ్యాటరీ లైటూ, దేవుడిపట్ల అతని భక్తి అన్నీ గుర్తుకొచ్చేవి. ఇదివరకు ఎప్పుడు వచ్చినా కొండమీదకి వెళ్ళి దేవుణ్ణి దర్శించుకోవాలనే ఆలోచనైనా మనస్సులో వచ్చేది కాదు. కాని యిప్పుడిప్పుడు తప్పనిసరిగా దేవుడు మనస్సులో కదలడం ప్రారంభించాడు. అదీ భక్తివల్ల కాదు. ద్వారైకన్ను పట్ల అతనికి ఏర్పడిన సదభిప్రాయం వల్ల. తిరుగు ప్రయాణంలో ఎన్నోసార్లు దారిలో – ద్వారైకన్నుని కలుసుకోవాలని అనిపించేది. కాని కనిపిస్తే "దేవుని దర్శనం చేసుకున్నారా?" అని తప్పక అడుగుతాడు. మనసారా అతను చేసిన సహాయానికి ప్రత్యుపకారంగా, అతను చెప్పిన పని చేయలేక పోయిన కించ అతన్ని వెనక్కు లాగేది. ఆ కారణంగానే కారులో ప్రయాణం ఆగకుండానే కొనసాగించేవాడు.

కాని క్రమంగా తిరుపతి వెళ్ళినప్పుడల్లా దేవుడిమీద ఆలోచనా, దృష్టీ పెరగసాగింది.

తిరుపతి నుంచి వచ్చినప్పుడల్లా ఏదో తప్పు చేసిన వాడిలాగ బాధపడటం ప్రారంభించాడు విష్ణుమూర్తి. మనస్సులోని ఈ ఆలోచన బయటికి చెప్తే పార్వతమ్మ ఆటపట్టిస్తుందేమోనని చెప్పకుండా దాచేవాడు.

అయిదేళ్ళ తరవాత ఓసారి కలకత్తా నుంచి గంగూలీ అనే మిత్రుడు వచ్చినపుడు – అతను ప్రత్యేకంగా కొండమీదకి వెళ్ళాలన్నపుడు విష్ణుమూర్తి ఆనవాయితీగా "కారు తీసుకెళ్ళండి" అనలేకపోయాడు. మొదటిసారిగా "రండి నేనూ వస్తాను" అన్నాడు.

ఆ ఆలోచనే అతన్ని చాలా ఆనందపరిచింది. ఓ ప్రాణమిత్రుడి మాట నిలబెట్టు తున్నానన్న గర్వంలాంటిదేదో మనస్సులో కదిలింది. ఆ సందర్భంలో అతనికి భగవంతుడి కంటే, అతని మీదకి దృష్టిని మరల్చిన దొరైకన్ను మనసులో కదిలాడు – జీవితంలో మొదటిసారిగా కళ్ళముందు నిల్చిన స్వామి విగ్రహం ఎంతో ముగ్ధమోహనంగా కనిపించింది విష్ణుమూర్తికి. దొరైకన్ను చిరునవ్వులాగా, ఆప్యాయతలాగ, అతని పలకరింతలో ఆర్ద్రతలాగ– స్వామి సమక్షం అతన్ని పులకితుణ్ణి చేసింది. ఎందుకో దొరైకన్ను నమ్మిన దేవుడిగా స్వామి ఎంతో అందంగా కనిపించాడు. అయిదు సంవత్సరాలుగా మదనపడుతున్న ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం దొరికినట్టు మనస్సు శాంతపడింది. ఈసారి తను దేవుని దర్శనం చేసుకుని వచ్చిన విషయం దారిలో ఆగి దొరైకన్నుని కలిసి చెప్పాలని మనస్సు ఉవ్విళ్ళూరింది. అందుకని గంగూలీని రైలెక్కించి మధ్యాహ్నమే కారులో బయలుదేరాడు. కానీ దొరైకన్ను యిల్లెక్కడ? ఎవరిని అడగాలి? పొలాల దగ్గర కారు ఆపి – పొలం గట్టుమీదకి దిగాడు. అయిదేళ్ళ కిందటి మాట నిలబెట్టుకున్నాని చెప్పాలని, దొరైకన్ను ముఖంలో ఆనందం చూడాలని మనస్సు ఉరకలు వేస్తోంది. అటు వెళుతున్న ఎవర్నో అడిగాడు.

"దొరైకన్నుండేదెక్కడ?" అతనాగి "యిల్లు దూరం కాని బాబూ, ఈ వేళకి ఆ వేపచెట్టు కింద పాకలోకి చేరుతాడు. వెళ్ళండి" అన్నాడు.

వేపచెట్టు కింద చాలామంది మనుషులు ఉన్నారు. మాటలు, నవ్వులు వినిపిస్తు న్నాయి. ఏదైనా సంత జరుగుతోందేమో అనుకున్నాడు. కానీ, దగ్గరికి వెళ్ళాక కల్లువాసన గుప్పుమంది. ఆశ్చర్యపోయాడు. దొరైకన్ను తాగడం విష్ణుమూర్తి ఊహించలేని విషయం. అయిదేళ్ళ క్రితం తన ఊహాపథంలో ఉన్న దొరైకన్నులోని సాత్వికతకీ ఈ కల్లుపాకకీ పొంతన కుదరడంలేదు.

ఇహ ముందుకు అడుగు వేయలేక బయటికి వస్తున్న ఆసామికి పేరు చెప్పాడు.

"దొరా! నీకోసం ఎవరో పెద్దమనిషి వచ్చాడు" అరిచాడతడు.

పాతమిత్రుడ్ని చూడాలన్న ఉత్సాహం విష్ణుమూర్తి కళ్ళల్లో ప్రతిఫలించింది. ఈ క్షణానికి యింత ఆతృతగా ఎదురు చూస్తున్న విషయం ఈ క్షణం వచ్చేవరకు అతనికే తెలియలేదు.

దొరైకన్ను బయటికి వచ్చాడు. తను చూసినప్పటికంటే బాగా సన్నబడ్డాడు. బాగా తాగాడేమో తూలుతున్నాడు. కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా ఎర్రబడ్డాయి. తదేకంగా విష్ణుమూర్తిని చూశాడు. అతన్ని అస్సలు గుర్తుపట్టలేకపోయాడు.

"ఎవరయ్యా" అన్నాడు తడబడుతూ.

"నేను దొరా! గుర్తులేదూ! అయిదేళ్ళ కిందట నా కారు రోడ్డు మీద ఆగిపోతే సాయం చేశావు. బ్యాటరీలైట్ కూడా ఇచ్చావ్. ఇప్పటికీ కారులోనే ఉంది."

ఇంకా గుర్తుకందడం లేదు. జ్ఞాపకం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించి వీగిపోయినట్లు అలసటగా ముఖం పెట్టాడు దొరైకన్ను.

"అయితే ఇప్పుడేమంటారు" అన్నాడు. మాటల్లో కొద్దిపాటి నిర్లక్ష్యం, కరుకుదనం కన్పించాయి.

విష్ణుమూర్తి మనసు చివుక్కుమంది. ఇతను తనకు తెలిసిన దొరైకన్ను కాదు.

"దొరా! ఆరోజు నీకు మాటిచ్చాను గుర్తుందా? దేవుడి దగ్గరకెళ్ళి నీ కష్టాలు చెప్పి దణ్ణం పెడతానని. నేను దేవుడి దగ్గరకు ఎప్పుడూ వెళ్ళలేదని నీకారోజు తెలియదు. కాని నిన్ను కలిశాకే దేవుడ్ని చూడాలన్న ఆలోచన కలిగింది. ఆ ఆలోచన ఆచరణలోనికి రావడానికి అయిదేళ్ళు పట్టింది. పొద్దుటే దేవుడి దగ్గరకు వెళ్ళాను. నీ గురించి, నీ కూతురు గురించి మరీ మరీ గుర్తు చేసుకు దణ్ణం పెట్టాను" అన్నాడు.

దొరైకన్ను ముఖం ఎర్రబడింది. ఏదో తెలియని ఆవేశంతో పెదాలు వణికాయి. కళ్ళు మరింత ఎర్రబడ్డాయి. "ఏంటీ, నాకోసం దేవుడి దగ్గరకెళ్ళావా? నీయవ్వ. అసలు దేవుడంటూ ఒకడుంటేగా. ఉంటే నా పాపను బలితీసుకుంటాడా! సీత్తెరి. దేవుడూ లేదు, దెయ్యమూలేదు! ఉన్నదంతా ఒకటే. నేనూ ఈ కల్లుకుండా," అంటూ పాకలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

నిర్విణ్ణుడై నిలబడి పోయాడు విష్ణుమూర్తి. విష్ణుమూర్తి మనిషిలో దైవత్వానికి తలవంచి దేవుడికి దగ్గరయ్యాడు. దొరైకన్ను దేవుణ్ని నమ్ముకుని పరిస్థితులకు తలవంచలేక దైవత్వాన్ని దూరం చేసుకున్నాడు.